ULKOMINISTERIÖ
POLIITTINEN OSASTO, POL-50 3.10.2018

Rauhanvälitys ulkoministeriön vuoden 2019 budjettiesityksessä

Rauhanvälitys on yksi Suomen ulkopolitiikan painopistealueista. Aktiivinen rooli rauhanvälityksessä on tuonut Suomelle myönteistä näkyvyyttä.

Suomen hyvä ja kasvava maine rauhanvälittäjänä tuo mukanaan mahdollisuuksia ja pyyntöjä fasilitointia ja konfliktiosapuolten vuoropuhelua koskeviin tehtäviin. Tähän kysyntään Suomen ja ulkoministeriön oletetaan voivan reagoida aiempaa ketterämmin. Kuluvan vuoden aikana tehdyn ministeriön sisäisen selvitystyön tuloksena rauhanvälityksen on laajasti todettu tarvitsevan lisää resursseja, jotta tämä reagointi on mahdollista. Tarpeiden mukaisten määrärahojen lisäksi tarvitaan myös käytettävissä olevien henkilöresurssien tavoitteellista kohdentamista verkostoitumista ja kumppanuuksia kehittämällä.

Rauhanvälitysmääräraha sisältyy nykyisin siviilikriisinhallintamomenttiin. Sisäisen selvitystyön seurauksena ulkoministeriö on esittänyt rauhanvälitykseen osoitetun määrärahan selkeämpää ja tavoitteellisempaa hallintaa valtion tulo- ja menoarviossa. Tästä syystä on esitetty erillisen rauhanvälitysmomentin perustamista. Tarkoitus on, että lisäys rauhanvälitysmäärärahaan ei vähentäisi muita siviilikriisinhallintamomentilta rahoitettavia toimintoja.

Määrärahan määräksi vuodelle 2019 esitetään 700 000 euroa.

Käyttösuunnitelma ja perustelut

Rauhanvälitys perustuu hyviin ja luottamuksellisiin suhteisiin, joiden luominen ja ylläpitäminen edellyttävät pitkäaikaista panostusta. Rauhanvälitystä kohtaan on kasvavaa kiinnostusta niin Euroopan unionissa, Yhdistyneissä kansakunnissa kuin esimerkiksi alueellisissa järjestöissä (mm. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö Etyj, Afrikan unioni AU).

Rauhanvälityksen määrärahaa on käytetty Suomen rauhanvälitykselle asetettujen tavoitteiden mukaisiin hankkeisiin ja menoihin, ml. maantieteellisillä alueilla ja tehtäväkokonaisuuksissa, jotka eivät välttämättä ole luettavissa virallisen kehitysavun (Official Development Aid, ODA) piiriin. Painotamme erityisesti paikallista omistajuutta ja osaamista, naisten ja nuorten osallistumista rauhanprosesseihin, kansalaisyhteiskunnan roolia sekä uskontojen välistä dialogia osana konfliktinratkaisupyrkimyksiä. Ulkopoliittisena prioriteettina rauhanprosessit ja välitystoiminnan kehittäminen on nostettu omaksi tavoitteekseen myös Suomen kolmannessa kansallisessa Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelmassa, jonka mukaisesti Suomi toimeenpanee YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” ja sitä seuranneita päätöslauselmia.

Rauhanvälityksen määrärahalla on tuettu esimerkiksi Euroopan rauhaninstituuttia, luottamuksellisia vuoropuheluita, temaattisia rauhanvälitykseen liittyviä konferensseja sekä paikallisia rauhanvälityshankkeita Suomen edustustojen konfliktimaissa sijaitsevilla toimialueilla. Monet toimista on järjestetty yhteistyössä suomalaisten tai ulkomaisten rauhanvälityksen kansalaisjärjestöjen kanssa.

Aiempien rauhanvälityksen prioriteettien lisäksi on tunnistettu nousevia teemoja, joissa Suomen profiilia voitaisiin määrärahojen puitteissa nostaa. Tällaisia ovat mm. nuoret, rauha ja turvallisuus (päätöslauselma 2250) –teeman toimeenpanon edistäminen rauhanvälityksen näkökulmasta sekä uskonnollisten ja perinteisten toimijoiden rooliin rauhanvälityksessä liittyvät kysymykset. Myös

teknologian ja yksityissektorin hyödyntäminen rauhanvälityksessä samoin kuin luonnonvaroihin (esimerkiksi vesi) liittyvät kysymykset ovat teemoja, joihin Suomella olisi osaamista ja annettavaa.

Myös presidentti Tarja Halosen kaksivuotinen jäsenyys YK:n pääsihteerin rauhanvälityksen korkean tason neuvoa-antavassa ryhmässä luo Suomelle lisäpaineita ja –odotuksia. Samoin ulkoministerin rauhanvälityksen erityisedustaja Urpilaisen tehtävän tehokas tukeminen edellyttää riittäviä resursseja.